

Delårsrapport per den 31 mars med prognos för helår 2025

Överförmyndarnämnden

Innehåll

Året i korthet utifrån nämndens uppdrag och inriktning	3
Händelser av väsentlig betydelse	5
Förväntad utveckling	5
Ekonomi	7
Resultat och helårsprognos	7
Volymtal, personalstatistik och nämndindikatorer	9
Volymutveckling	9
Personal	9
Nämndindikatorer	10

Bilagor

- Uppföljning av förvaltningens verksamhetsplan

Nämndens uppdrag

Överförmyndarnämndens uppdrag är att följa upp att ideella ställföreträdare som utsetts av tingsrätten att vara god man, förvaltare eller förordnad förmyndare sköter sina uppdrag för de huvudmän som inte själva kan tillvarata sina rättigheter.

Även föräldrar kan stå under Överförmyndarnämndens tillsyn i de fall omyndiga barn har stora förmögenheter eller tar del i större rättshandlingar.

Verksamheten är obligatorisk i alla kommuner och tillhör sektor välfärd och socialpolitik i Linköpings kommun.

I reglementet anges att verksamheten styrs av de till området hörande lagar, förordningar och föreskrifter, så som föräldrabalk, förmyndarskapsförordning, ärvdabalk, äktenskapsbalk, lag om god man för ensamkommande barn med flera.

Utöver tillsynen bistår nämnden tingsrätten i utredningar inför beslut om godmanskap eller förvalterskap samt rekryterar och utbildar nya gode män och förvaltare. Under pågående uppdrag måste gode män och förvaltare inhämta Överförmyndarnämndens samtycke vid olika rättshandlingar så som uttag från spärrade konton, arvskiften, fastighetsförsäljningar med mera.

Överförmyndarnämnden fattar också beslut om arvode beroende på uppdragets karaktär och tar ställning till i vilken mån huvudmannen utifrån lagstiftningen själv ska stå för kostnaden eller om kommunen ska träda in.

Delårsrapporten är en uppföljning av överförmyndarnämndens samlade verksamhet utifrån bl.a. reglemente, internbudget och förvaltningens verksamhetsplan. Genom uppföljningen kan slutsatser dras för att ta fram planer och aktiviteter för fortsatt utveckling. Syftet med uppföljning är att säkerställa att verksamhetens resurser används till det som avsetts, få god ekonomisk kontroll och att säkerställa att verksamheten bedrivs inom tilldelade ramar och i linje med målen för god ekonomisk hushållning.

Året i korthet utifrån nämndens uppdrag och inriktning

Måluppfyllelse

Överförmyndarenheten har för 2025 som övergripande mål att säkerställa en rättsätsäker tillsynsverksamhet med fokus på hållbara ställföreträdarskap och en effektiv kommunikation.

Överförmyndarenheten bedöms för helåret ha goda förutsättningar att ha en hög grad av efterlevnad av de av överförmyndarnämnden uppsatta målen. Ställningstagandet grundar sig på aktuellt läge i mars samt förväntad effekt av planerade aktiviteter för året. Samtliga aktiviteter är antingen pågående eller har en plan för hantering under året.

Under första kvartalet har två för nämnden tidigare okända kostnader tillkommit. Kostnader som därför inte funnit med i budgetarbetet inför 2025.

Den första avser delfinansiering av gemensam HR-verksamhet som ökat kraftigt utöver budget 2025 och som även var utfallet 2024. Kostnaden har tidigare fakturerats VSS och inte omfördelats till nämnden.

Den andra kostnaden avser medfinansiering Kontakt Linköping och där överförmyndarnämndens kostnader tidigare, felaktigt, fördelats till andra nämnder i kommunen.

Då budget redan vid ingången av 2025 var ansträngd finns inga marginaler att täcka de tillkommande kostnaderna i befintlig budgetram. Överförmyndarnämnden kommer ta fram handlingsplan med anledning av de ökade kostnaderna.

Nämnden redovisar efter första kvartalet 2025 ett underskott för helåret med 1,1 miljoner kronor.

Utvecklingsarbete

Enligt Förvaltningslagen ska granskning av redovisningshandlingar ske snabbt och enkelt, men utan påverkan på rättssäkerheten. Enligt JO bör inte handläggningstiden överstiga 5–7 månader. Verksamheten har inte kunnat leva upp till denna tidsgräns det senaste året bland annat till följd av omställning i personalgruppen. För att få ett effektivare och jämnare arbetsflöde har justering av arbetsätt skett under året. Dessa förändringar behöver följas under året, och utvecklas, för att nå önskad effekt. Framför allt är det hantering av årsräkningar och fördelning av ärenden som ändrats och en tydligare indelning i ansvarsgrupper och deras funktion. I samband med registrering av årsräkningar har extra personal satts in för att avlasta i ordinarie verksamhet samt för att möjliggöra att så kompletta redovisningar som möjligt inkommer vilket i sin tur borde innebära en snabbare handläggningsprocess när handläggare inleder sin tillsyn.

Förväntan på ökad digitalisering lyfts fram i den kommunala strategin och i de nämndspecifika utvecklingsuppdragen. Överförmyndarenheten arbetar aktivt med olika informations- och utbildningsinsatser samt ser över möjligheten till andra forum för att få en ökad grad av nyttjande av det digitala stödet för ställföreträdare. Under 2025 fortgår arbetet med att erbjuda informations- och utbildningsinsatser till ställföreträdare för att möjliggöra att de känner sig trygga med det digitala stödet.

Ökat nyttjande bland ställföreträdare är ett stöd i utvecklingen för att digitalisera verksamheten i övrigt och på sikt kunna minska administration och även hantering av fysiska handlingar.

Dialog sker löpande med leverantör av verksamhetssystemet som kommer erbjuda bättre och effektiva lösningar under året.

Överförmyndarenheten har budgetuppdrag att göra en översyn av arvoden och ersättning till ställföreträdare med syfte att främja förutsägbarhet och rättssäkerhet.

Under 2024 togs en förstudie fram som var underlag till det beslut om att ta bort förskottsutbetalningar av arvoden. Denna förstudie och annat inhämtat material kommer att sammanställas under våren och hanteras av överförmyndarnämnden. Indikationer finns på att hanteringen behöver justeras för att bibehålla ställföreträdare och även möjliggöra framtida rekrytering.

En utmaning är att det saknas budget för att kunna utveckla till exempel "startpeng", som flera kommuner bland annat Motala, erbjuder vid start av nya uppdrag. Utredningen ska redovisas till nämnd senast i juni 2025.

I budgetuppdraget ingår även att se över rekrytering av ställföreträdare som är en ständigt pågående process. Enheten samverkar med Frivilligcenter samt flera kommuner i Sverige för att utveckla och hitta nya sätt att få effekt kring rekrytering.

De nämndspecifika uppdragen är att se över lönestrukturen startade under 2024 och utredningssekreterare lyfts fram som en prioriterad grupp i den löneöversyn som förvaltningen genomfört under 2024.

Ett förarbete har under första kvartalet satts igång för att enklare och mer kvalitetssäkrat få fram statistik genom Qliksense. Detta arbete kommer att pågå under året för att kunna få fram bättre underlag för kommande utvecklingsarbete.

Ekonomi, belopp tkr

	Prognos helår	Budget 2025	Avvikelse
Verksamhetens nettokostnader	22 086	20 968	-1 118
Investeringar, netto	-	-	-

Händelser av väsentlig betydelse

Överförmyndarnämnden beslutade i november 2024 att ta bort den förskottsutbetalning av arvoden som kommunen haft sedan 2008. Då nuvarande hantering inte är förenligt med gällande lagstiftning kommer förskotten att upphöra vid halvårsskiftet 2025. Kommunen kommer då få en process som är rättssäker och i samklang med övriga överförmyndarverksamheter i landet. Omställningen kommer att påverka både medarbetare och ställföreträdare. Verksamheten behöver ställa om i verksamhetssystem och processer samt ägna tid till dialog och kommunikation för att omställningen ska vara så hanterbar som möjligt. En annan effekt är att enheten inte längre behöver underhålla och utveckla delar i verksamhetssystemet, som bara Linköping hanterat, vilket borde minska kostnaderna.

I december 2024 skedde en felaktig dubbelutbetalning av arvode till ställföreträdare. Den efterföljande hanteringen har inneburit mycket arbete i verksamheten både för att hantera administrativa processer samt hantera frågor och irritation hos ställföreträdare. Verksamheten har fått sätta kärnverksamhet åt sidan för att kunna hantera den uppkomna situationen.

Målgruppen som behöver ställföreträdare bedöms fortsätta öka i och med den förväntade demografiutveckling som är i samhället. I nuläget oklart vad den förändring som infördes i lagstiftningen 2017 avseende anhörigbehörighet och framtidsfullmakter kommer få för effekt. Någon minskning har inte märkts i verksamheten, men skulle kunna ha en dämpande effekt på ökning av ärenden som varit stabil under året.

Komplexiteten hos de huvudmän som får ställföreträdare ökar då fler har samsjuklighet och andra bidragande orsaker så som kriminalitet. Detta medför att utsattheten ökar, både hos medarbetare och ställföreträdare. Vilket i sin tur leder till en ökning av att fler uppdrag lämnas till professionella ställföreträdare och ökande kostnader i verksamheten. Överförmyndarenheten har en pågående dialog med Socialförvaltningen, som idag utför ett verksamhetsuppdrag åt nämnden, för att kunna möta utvecklingen så effektivt som möjligt och till en rimlig kostnad.

Länsstyrelsen som är tillsynsmyndighet för verksamheten har under februari genomfört inspektion. Protokoll har ännu inte kommit till verksamheten, men innehållet kan komma att ha påverkan på verksamheten och uppdatering av nuvarande processer.

Förväntad utveckling

Den prognostiserade demografiska utvecklingen där målgruppen 80+ väntas öka med 35 % till 2032 är en utmaning för många verksamheter i kommunen, inklusive överförmyndarenheten. Enligt statistiken har ca 10 % av personer över 70 år, 20 % av de över 80 år och hela 50 % av de som är över 90 år en demenssjukdom. Detta kan ses som indikation av en ökning av framtida behov. Effekten av den förändring som infördes i lagstiftningen 2017 avseende anhörigbehörighet och framtidsfullmakter är svår att uppskatta eftersom det inte finns några nationella register. Någon minskning av ärenden har inte märkts i verksamheten, men förändringen skulle kunna ha en dämpande effekt på ökning av ärenden framledes.

Förutom målgruppen 80+ ökar även målgruppen med personer med samsjuklighet och komplexa behov såsom kriminalitet och därmed behov av fler ställföreträdare.

Den förväntade ökningen av antalet uppdrag, framför allt i kombination med mer komplexa inslag, bedöms även fortsatt medföra behov av utökade resurser för att kunna upprätthålla nämndens verksamhet och säkerställa en rättssäker handläggning. Uppdrag som ses som mer komplexa är personer med samsjuklighet, kriminalitet och våldsinslag samt uppdrag till barn som är en komplex målgrupp med en stor variation av ärenden.

Ökande kostnaderna för professionella ställföreträdare, som redan nu tilldelas fler uppdrag, förväntas också när det är svårt att attrahera ideella ställföreträdare i den omfattning som behövs och med de förkunskaper som behövs. Detta bidrar till ökade kostnader för nämnden eftersom budget till största

delen är baserat på ideella uppdrag som ersätts med arvoden och inte de ersättningar som professionella ställföreträdare kräver.

Överförmyndarnämndens beslut att ta bort förskottsutbetalningen av arvoden till ställföreträdare kan komma att ha påverkan på ökad omsättning i uppdragen, ökade kostnader och en högre arbetsbelastning i verksamheten. Över tid är dock beslutet nödvändigt och gör att verksamheten får en hantering som följer gällande lagstiftning samt är i samklang med övriga överförmynderiverksamheter i Sverige.

Den kompetensutmaning som finns i samhället är en utmaning även hos överförmyndarenheten då det krävs en bred och samtidigt specifik kompetens hos personalen inom juridik, ekonomi och beteendevetenskap. Konkurrensen inom denna yrkeskategori gör sig redan påmind vid rekrytering och belyser vikten av att arbeta med god arbetsmiljö och konkurrensmässiga löner.

Nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att se över lönestrukturen under mandatperioden, då det är av största vikt både för att ha ett bibehålla- och attraheraperspektiv.

Kontrakt gällande de lokaler som överförmyndarenheten förfogar över ses över utifrån kommundirektörens beslut. Verksamheten bedömer att det finns en risk både för ökade hyreskostnader samt kostnader för att iordningställa ändamålsenliga lokaler på annan adress. Medel saknas i dag i budgeten.

Fortsatt utveckling av digitala lösningar kommer kräva resurser från medarbetare inom verksamheten som därmed också bidrar till minskning av produktivitet i kärnuppdraget innan effekterna av digitaliseringen kan förväntas. Detta kan komma att bidra till en ökad belastning i verksamheten och arbetsmiljön.

Arbetet med att få en digital akt och på sikt digitalt arkiv kommer kräva stora insatser i verksamheten samt kostnader som det idag saknas medel för i budget.

Ekonomi

Resultat och helårsprognos

Driftsammandrag för resultat 31 mars 2025, belopp tkr

	Redovisat jan-mars 2025	Budget jan- mars 2025	Avvikelse	Redovisat samma period före- gående år
100 – Nämnd- och styrelseverksamhet	101	127	26	100
131 – Överförmyndarverksamhet	4 874	4 458	-416	4 453
585 – Familjerätt och Familjerådgivn.	710	612	-98	650
600 – Flyktingmottagande	-28	32	60	-29
Summa nettokostnader	5 657	5 229	-428	5 174

Driftsammandrag för prognos för helår 2025, belopp tkr

	Prognos helår	Budget 2025	Avvikelse	Bokslut 2024
100 – Nämnd- och styrelseverksamhet	506	506	0	423
131 - Överförmyndarverksamhet	18 770	17 875	-895	16 703
585 – Familjerätt och Familjerådgivn.	2 669	2 457	-212	2 474
600 - Flyktingmottagande	141	129	-11	139
Summa nettokostnader	22 086	20 968	-1 118	19 739
<i>varav kostnader</i>	<i>32 386</i>	<i>31 268</i>	<i>-1 118</i>	<i>30 598</i>
<i>varav intäkter</i>	<i>-10 300</i>	<i>-10 300</i>	<i>0</i>	<i>-10 859</i>

Analys och kommentar

För perioden jan-mars 2025 redovisar Överförmyndarnämnden ett underskott på ca 428 tkr. Underskottet beror främst på att nämnden belastas med två kostnader som tillkommit 2025 som inte har budgeterats för. I underskottet ingår även att enhetens lönekostnader ligger något över budget.

De tillkommande kostnaderna avser medfinansiering inom kommunen. Dessa kostnader uppmärksammades vid månadsuppföljningarna i början på året men var inte kända i budgetarbetet. Nämnden redovisade därför redan i februari en prognos på -1118 tkr för helåret.

Den ena kostnaden avser medfinansiering av HR-verksamhet genom HR-staben där kostnaden för 2025 kommer öka med 253 tkr. Kostnaden är inte ny men på grund av flera faktorer uteblev kostnaden 2023 och 2024 varpå tidigare avsatta medel har omfördelats inom verksamheten. Det är svårt att återställa budgetposten under pågående budgetår och därför beräknas underskottet bestå året ut.

Den andra kostnaden avser medfinansiering av Kontakt Linköping där kostnaden för Överförmyndarnämnden uppgår till 865 tkr 2025, vilket är en ökning med ca 855 tkr. Överförmyndarnämnden har inte ingått i fördelningen som gjorts till övriga nämnder för att finansiera Kontakt Linköping och har därmed inte fått några medel för att kunna finansiera detta. Nämnden bedömer att det inte är möjligt

att omhänderta kostnaden inom befintlig budgetram och beräknar att underskottet kommer bestå året ut. Nämnden har för avsikt att lyfta behov till Kommunstyrelsen för 2025 och 2026. Verksamheten kommer ta fram en handlingsplan.

Utöver de tillkommande kostnaderna är lönekostnaderna för perioden något över budget. Det beror bland annat på att extra resurser hyrts in i samband med mottagandet av årsräkningarna. I övrigt beror avvikelsen på att förändring av semesterlöneskulden inte helt följer de budgeterade värdena men detta förväntas jämnas ut sig under året.

Volymtal, personalstatistik och nämndindikatorer

Volymutveckling

Basuppdrag (volymmått)	Mars 2024	Mars 2025	Prognos 2025
Godmanskap enligt kapitel 11 § 1 - § 4 i föräldrabalken	967	1010	1 140
Förvalterskap enligt kap 11 § 7 föräldrabalken	123	135	125
Förmyndarskap (legala och förordnade förmyndare)	581	611	600
Godmanskap enligt Lag om ensamkommande barn	10	5	20
Ärenden under uppbyggnad*	162	76	150
Ärenden under avslutande*	-	4	-
Antal ställföreträdare (god man, förvaltare)	571	578	580
Antal förordnade förmyndare	48	53	50

* Underlag för mars 2024 är inte möjligt att få fram i efterhand utan redovisas enligt underlag från delårsbokslut 2024 som en samlad summa för både ärenden under uppbyggnad och avslutande. Även prognosen för 2025 är sedan tidigare framtagen för helåret som en klumpsumma. Underlag kommer framåt tas ut uppdelat som för Mars 2025.

Kommentar

Volymutvecklingen per siste mars 2025 visar en ökning av antal uppdrag som är i nivå med den prognos som tidigare tagits fram för helåret.

Den lägre nivån av ärenden under uppbyggnad och avslut kan dock vara en indikation på att det finns fler uppdrag som kan vara under avslut men att de ännu inte kodats som detta. Verksamheten kommer följa utvecklingen av detta.

Personal

Överförmyndarenheten har ett 15-tal medarbetare i yrkesrollerna utredningssekreterare, utrednings-specialist, enhetschef och ärendesamordnare. För att klara uppdraget behöver kompetensen hos medarbetarna både vara specifik och bred inom områdena juridik, ekonomi och beteendevetenskap. Tidigare personalomsättningen, främst under 2023, är fortsatt kännbar i personalgruppen. Detta i kombination med ökande ärendehantering gör att arbetssituationen är ansträngd.

Statistik rörande sjukfrånvaro och rörlighet för Överförmyndarenheten ingår i den samlade delårsrapporten för förvaltningen Verksamhetsstöd och service.

Nämndindikatorer

Ingen bedömning av måluppfyllelse för enskilda nämndmål görs per den 31 mars.

Målområde: Medborgare

Kommunövergripande mål: Lättillgänglig, god och jämlik välfärd

Nämndmål	Nämndindikator	2023	2024	Mars 2025	Riktning
Rättssäker tillsynsverksamhet <i>Skapa förutsättningar att kunna agera snabbt i händelse av att en huvudman inte får det stöd denne behöver</i>	Utredningstid för inlämnade synpunkter och klagomål	i.u.	64	44	60 dagar
	Genomsnittligt antal dagar för byte då ställföreträdare begärt sig entledigad	i.u.	52	36	60 dagar
Hållbara ställföreträdarskap med god kompetens <i>God kompetens rekryteras, utbildas och bibehålls till frivilliga uppdrag som god man och förvaltare</i>	Antal ställföreträdare som tar del av utbildningsinsatser	300	330	200	350
	Andelen ställföreträdare som nöjda med kontakten	i.u.	i.u.	i.u.	75 %

Målområde: Verksamhet

Kommunövergripande mål: En organisation med hög produktivitet och effektivitet

Nämndmål	Nämndindikator	2023	2024	Mars 2025	Riktning
Effektiv kommunikation <i>Med ett nytt verksamhetssystem möjliggörs digital hantering av handlingar i större utsträckning. Handläggningen kan effektiviseras och handläggningstider förkortas</i>	Andel ställföreträdare som lämnar in redovisning via det nya verksamhetssystemets digitala kanaler	i.u.	i.u.	20 %	20 %
Effektiv kommunikation <i>Genom tydlig och klar skriftlig och muntlig kommunikation ökar effektiviteten för både myndighet och ställföreträdare</i>	Andel ställföreträdare som uppger att kommunikation med Överförmyndarenhetens är begriplig	i.u.	i.u.	i.u.	75 %